

**Posudek oponenta
na rigorózní práci Mgr. Dany Havlíčkové
„Dokazování po novele trestního řádu z roku 2001“**

Předložená rigorózní práce obsahuje 125 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, osmi kapitol a závěru. Vnější úprava práce je dpbrá. Okruh použité literatury je přiměřený zvolenému tématu. Předložená rigorózní práce po formální stránce splňuje požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku nesporně aktuální, avšak současně dosti obtížnou, v teorii i v praxi vyvolávající řadu otázek.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje okolnosti vzniku tzv. velké novely trestního řádu z roku 2001, se nejprve věnuje v obecné rovině základním pojmům a institutům procesu dokazování v trestním řízení a zejména základním zásadám dokazování. Důvodně zde vychází z norem práva ústavního a z mezinárodních dokumentů. Dlužno ovšem podotknout, že prvky kontradiktornosti vyvolávají v praxi určité rozpaky (zejména častá apriorní nedůvěra ke znaleckým posudkům nebo ke svědkům opatřeným obhajobou). Kladně třeba hodnotit, že autorka věnuje nemalou pozornost sporné problematice nezákonných důkazů. Snad větší prostor mohl být věnován specifické problematice důkazů nepřímých. Zcela důvodně je velká pozornost věnována výslechům svědků před zahájením trestního stíhání. Není ovšem zcela zřejmé, jak si představit účast obhájce při provádění neodkladného úkonu (str. 31).

Zajímavý exkurz do historického vývoje dokazování představuje čtvrtá kapitola práce. Zde snad mohla být věnována větší pozornost období po roce 1950, zejména problematice tzv. administrativních výslechů. Podrobně je v páté kapitole práce zpracována komparace dokazování výslechem svědka před rokem 2002 a po účinnosti novely z roku 2001.

Jádrem práce je šestá kapitola, která je věnována jednotlivým důkazním prostředkům, používaným v trestním řízení. Jednotlivé důkazní prostředky jsou podrobně analyzovány a pozornost autorka zaměřuje především na některé problematické nebo sporné otázky (např. používání poznámek vyslýchanou osobou, povinnost a právo odepřít svědeckou výpověď, problematika odborných vyjádření, problematika tzv. výpisů o uskutečněním telekomunikačním provozu aj.). Autorka zde prokazuje nejen znalost problémů, které přináší praxe, ale zejména orientaci v odborné literatuře a judikatuře, včetně nálezů Ústavního soudu. Důvodně velká pozornost je věnována oprávněním obhajoby v dokazování. Je ovšem otázkou, zda autorkou citovaný nález Ústavního soudu z roku 2000 (ohledně práva na přítomnost advokáta při výslechu svědka) nebyl již překonán.

Zajímavá je sedmá kapitola práce, zabývající se vyhodnocením efektivity novely trestního řádu z roku 2001 a zkušeností s její aplikací, provedeným trestním kolegiem Nejvyššího soudu ČR.

Své návrhy de lege ferenda autorka souhrnně uvádí v osmé kapitole práce. Některé z těchto návrhů jsou ovšem polemické. Obhajoba totiž nemá právní prostředky, jimiž by mohla zajistit opatření důkazů. Státní zástupce, na rozdíl od soudce, má při provádění úkonů podle § 158a tr. řádu jednostranný zájem na výsledku tr. řízení a patrně nemůže být garantem zákonnosti průběhu úkonu. Ustanovení § 202 odst. 3 a 5 tr. řádu odlišuje případy, kdy se obžalovaný řádně omluví, kdy se řádně neomluví a kdy výslovně žádá o provedení hlavního líčení v jeho nepřítomnosti. Nicméně předložené návrhy svědčí o tom, že autorka reaguje na problémy, které se v praxi vyskytují.

V závěru své práce autorka jednak shrnuje základní změny, které do procesu dokazování přinesla tzv. velká novela trestního řádu z roku 2001 a jednak tyto změny hodnotí a konečně nastiňuje základní požadavky kladené na reformu trestního práva procesního v příštích letech.

Přes dílčí výhrady lze celkově předloženou rigorózní práci hodnotit jako dobrou. Autorka prokázala znalost zkoumané problematiky, a to jak pokud jde o právní úpravu, tak pokud jde o její interpretaci, praktickou aplikaci i teoretické zpracování v dosavadní literatuře a v judikatuře. Autorka prokázala schopnost samostatné odborné práce. Předložená rigorózní práce po obsahové i po formální stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě by autorka měla vyjádřit své stanovisko k otázce, jaký je procesní význam protokolů o výslechu svědků, charakterizovaných v § 164 odst. 1 tr. řádu, které byly provedeny před zahájením trestního stíhání postupem podle § 158a odst. 8 tr. řádu, aniž šlo o úkony neodkladné.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě rigorózní práce a po úspěšné ústní zkoušce byl Mgr. Daně Havlíčkové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 5.1.2006

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent